

هنر مینیمالیست

هنر کمینه

هومن شریف

برشکوه، هنرمندان «ساختارگرا»، هم در
معرضه‌ی معماری و هم در نقاشی و
مجسمه‌سازی، گرایش‌های متکی بر
تخلیصه‌نمایی و هندسه‌گرایی را در
آثارشان متظاهر ساختند. برای مثال، آثار
مایومچ مانند «سفید روی سفید»^۱،
منطقه‌ی از ایجاز در هنر را مطرح ساختند
که بعدها منبع الهام سایر هنرمندان

شبکه‌ای و جفت‌کاری را شامل می‌شد
که هدف آن، توضیح مجدد مسائلی چون
فضا، فرم، مقیاس، و محدوده بود. در
نتیجه، هرگونه بیانگری و توهم بصری را
تقی می‌کرد [پاکباز، ۱۳۷۹: ۵۶۵].
هنر مینی مال یا هنر موجز را نیز باید
مولود هنرمندان دوره‌ی پس از انقلاب
اکتیسیر روسیه دانست. در این دوره‌ی

از این اصطلاح برای توصیف
گرایشی در نقاشی و به ویژه مجسمه‌سازی
استفاده می‌شود که طی دهه‌ی ۱۹۵۰
ظهور یافت و در آن، فقط از اصلی‌ترین
فرم‌های هندسی استفاده شده بود [ایان،
۱۳۸۰: ۲۱۲].

پژوهش‌های پیروان این جنبش انواع
ساختارهای مدولی (بودمانی)، فضایی،

رشد آموزش هنر
۴۶
دوره پنجم / شماره چهار
تابستان ۱۳۸۷

شماره پنجم، تابستان ۱۳۸۷

دوره پنجم، شماره چهار، تابستان ۱۳۸۷

رشد آموزش هنر
۴۷
دوره پنجم، شماره چهار
تابستان ۱۳۸۷

ژورنال علمی و پژوهشی
پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی

آرویایی شدت. این تجربیات هنرمندان
روسی نیز باز دیگر در دهه پن ۱۹۵۰ در
آمریکا توسط رابرت راشبرگ، جرات، بر
مجموعه تابلوهای تماماً سفید او را نیز
توسط لورینتس اورد، در تابلوهای تماماً
سیاهی که شماره‌های رنگی در آن صحرای
سوفت، بر در اروپا توسط اوهلین
(۱۹۶۰) با کارهای تک رنگش، بر

نیز توسط پیرو مانتزونی^۵ (۱۹۳۳-۶۳)، در مجموعه ی «آکروم»، مجدداً به صورت دیگری به کار گرفته شد.

هنرمندان دیگری که به شیوه ی مینی مال یا مشابه آن نقاشی می کردند، عبارت بودند از: رابرت ریمن^۶ (متولد ۱۹۳۰) که روی بوم کشیده نشده بر چارچوب، با استفاده از میناکاری روی مس کار می کرد، و اگنس مارتین^۷ (متولد ۱۹۱۲) که آثاری را با ترکیبی از شیوه های تقریباً ناپیدا روی زمینه ی ساده و تک رنگ ساخت.

جنبش مینی مالیسم، فراگیرترین تأثیر خود را در ایالات متحده برجای گذاشت و به سرعت به یک پدیده ی تازه ی هنری بشمار عمده با آثار معمولاً سه بعدی به جای دو بعدی تبدیل شد. در این جریان، نخست باید از ریچارد سرا^۸ (متولد ۱۹۳۹) یاد کرد که یک مرحله ی نسبتاً سنتی از پویش مینی مالیسم را در آثاری مشابه کارهای دیوید اسمیت به ظهور رساند. قطعات حجمی که او در سال های ۷۰-

[۱۸۸].

هنر مینی مال آمریکایی به سرعت از حد سمت گیری در فعالیت های یک هنرمند خاص فراتر رفت و جمع وسیعی از هنرمندان را شامل شد؛ از جمله: کارل آندره^۹ (متولد ۱۹۳۵)، ران فلاوین^{۱۰} (متولد ۱۹۳۳)، رابرت موریس^{۱۱} (متولد ۱۹۳۱) و سول لوویت^{۱۲} (متولد ۱۹۲۲)، و جان مک کل کراکن^{۱۳} (متولد ۱۹۳۴).

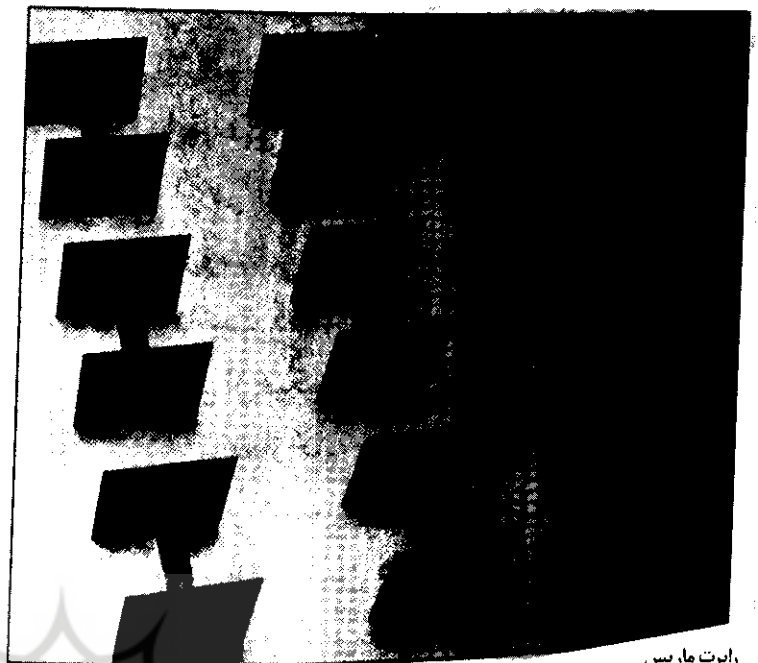
اما شاخص ترین چهره ی این جنبش هنرنمایی، دانالد جاد (۱۹۲۸-۹۴) بود که خود تجربیاتش را در حجم سازی مینی مالیستی چنین توضیح می دهد: «فضای حقیقی سه بعدی است و این خصوصیات، آن را از توهم و پندار نجات می دهد. در حجم سه بعدی، از محدودیت های نقاشی اروپا خبری نیست. اثر هنری می تواند، به همان اندازه که تخیل می شود، قدرتمند و مستحکم باشد، فضای حقیقی ذاتاً بسیار قوی تر و ملموس تر از آن است که

۱۹۶۸ ساخت، کیفیتی پویا ناشی از ناپایداری کلی حجم را ارائه می کنند؛ اگرچه این حجم ها از نظر شکلی غالباً متقارن هستند. مجسمه های فضایی خارجی او، به ویژه اثر نه چندان معروفش به نام «طاق در نوسان»^{۱۴}، مدت ها به خاطر تأثیر حسی و روانی تهدید کننده اش باعث بحث های جنجالی شد. کار بسیاری از آثار سئرا، یک عنصر فروروشاننده ی اکسپرسیونیستی به طور محسوس ادراک می شود که از این نظر، جایگاهی متفاوت در میان هنرمندان مینی مالیست به او می دهد.

اما جریان اصلی مینی مالیسم آمریکایی را باید در جای دیگری جست و جو کرد. در این مسیر، ابتدا باید به تونی اسمیت^{۱۵} (متولد ۱۹۱۲)، آرشیتکتی که شاگرد معمار بزرگ مدرنیست، فرانک لوید رایت^{۱۶} بود و بنا و زود به عالم مجسمه سازی تأثیرات قابل توجهی بر جای گذاشت، اشاره کرد [تئوسنی اسمیت، ۱۳۸۰: ۱۸۷ و

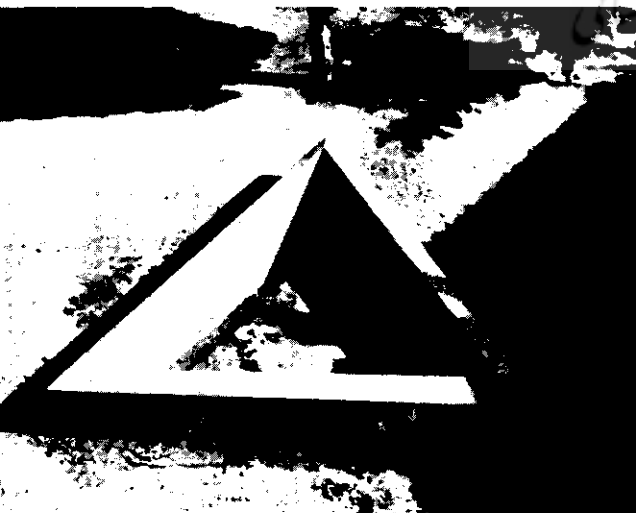
رشد آموزش هنر
 دوره پنجم / شماره چهار
 تابستان ۱۳۸۷

رابرت ماریس

دونالد جاد، گالری هنری جنوب استرالیا، آدلاید

دونالد جاد، چشم انداز از بالا

نمی‌رووند و البته شاید ابتدایی تر هم به نظر برسند [همان، ص ۱۹۲ و ۱۹۳].

بی‌نوست

1. Minimal Art
2. Constructivist
3. white on white, 1917
4. Yves Klein
5. Piero Manzoni
6. Robert Rauschenberg
7. Agnes Martin
8. Richard Serra
9. Tilted Arc
10. Tony Smith
11. Frank Lloyd wright
12. Carl Andre
13. Dan Flavin
14. Robert Morris
15. Sol Lewitt
16. John Mc Gacken
17. Donald Judd
18. Daniel Buren

منابع

۱. پاکباز، رویین، دایرةالمعارف هنر (نقاشی)
۲. پیکوسازی و هنر گرافیک، فرهنگ معاصر، ۱۳۷۹
۳. جلیون، ایان و ازبوز، هارولد و دیگران، سبک‌ها و مکاتب‌های هنری قرن بیستم، ترجمه‌ی فرهاد کشاورز، عفاف تهران، ۱۳۸۰
۴. لوتی اسمیت، ادوارد، مفاهیم رویکردها در آخرین جنبش‌های هنری قرن بیستم، ترجمه‌ی علیرضا سمیع آذر، نشر نظر، تهران، ۱۳۸۰

توسط رنگ و نقاشی روی سطح صاف بوم خلق شده [همان، ص ۱۹۰].

در حقیقت، آن‌چه که مینی مال چیست وجود می‌کرد، مفهومی تازه از نظم ذهنی و تمامیت بخشی بود که در آثار تونی اسمیت به خوبی تجلی پیدا کرد. او قسمتی از یک نظم کامل را از فضایی که برای بیننده قابل تخیل بود ایجاد می‌کرد و از وی می‌خواست تا بقیه‌ی آن را برآیند تخیلات خود تکمیل کند.

جلوه‌ی دیگری از هنر مینی مال به ناگهی گذاری در تریف و فضا علاقه نشان می‌داد. این گرایش به جای انکار، استقرار اشیای وحدت یافته در یک محدوده‌ی فضایی، درصدد ایجاد نوعی درگیری در فضا بود. مهم ترین و شناخته شده ترین نمونه‌های این گونه از هنر مینی مال را در آثار دانیل بیورن^{۱۸} (متولد ۱۹۲۸)، هنرمند فرانسوی، می‌توان سراغ گرفت.

برخی از آثار هنری مینی مالیستی چندان در ساده‌گرایی خود سرسختی